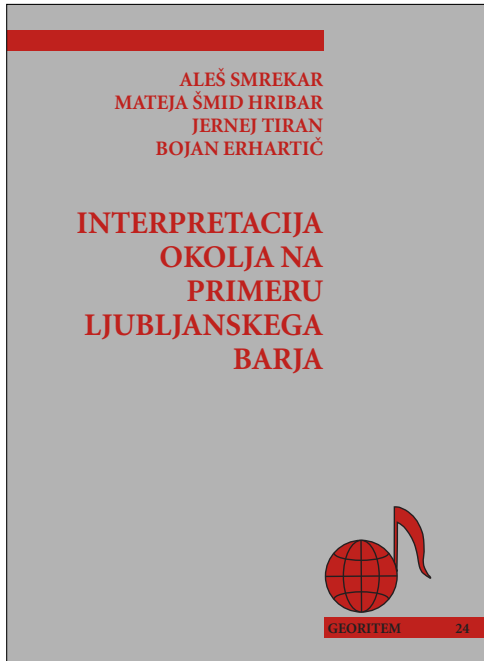

Aleš Smrekar, Mateja Šmid Hribar, Jernej Tiran, Bojan Erhartič:
Interpretacija okolja na primeru Ljubljanskega barja
Georitem 24

Ljubljana 2014: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 134 strani, 52 slik, 12 preglednic, ISBN 978-961-254-712-7

V zbirki Georitem je pod zaporedno številko 24 izšla knjiga *Interpretacija okolja na primeru Ljubljanskega barja*, ki v osmih poglavjih, na 134 straneh, predstavlja temeljno in edinstveno geografsko literaturo na področju interpretacije okolja. Knjiga iz različnih vidikov osvetliti odnos med človekom in naravo na Ljubljanskem barju ter predstavi možen pristop interpretacije tamkajšnje kulturne pokrajine. »... V nasprotju z običajnimi predstavitvami vsebin na zavarovanih območjih, za katere se nemalokrat zdi, da je bistveno podajanje kopice podatkov, je temeljni namen interpretacije okolja, da ljudem na prijazen način približa določeno vsebino in jim pomaga k razumevanju pokrajine ...« Namreč, učinkovito lahko varujemo le tisto, kar poznamo in razumemo, s čimer sledimo geslu »SOS: Spoznavaj, Opazuj, Spoštuj!«

Po celostni predstavitvi Ljubljanskega barja je podrobno predstavljen razvoj interpretacije, in sicer njeno uveljavljanje in raba skozi čas v različnih okoljih ter obstoječe interpretacijske tehnike in metode. Interpretacija se v zadnjih letih pojavlja v povezavi z različnimi tipi zavarovanih območij, zato ni presenetljivo, da so avtorji za primer študije izbrali nedavno ustanovljeni Krajinski park Ljubljansko barje.

Monografija posega v zavarovana območja, zato imamo opravka z nadpovprečnimi naravnimi in kulturnimi znamenitostmi. V slovenski zakonodaji vladajo terminološka neskladja v poimenovanju naravnih in kulturnih znamenitosti, zato so avtorji celotno poglavje posvetili predstavitvi te problematike. Od zakonsko določenih naravnih znamenitosti do naravnih vrednot, od kulturnih spomenikov do kulturne dediščine preidejo h konceptu povezovanja naravnih in kulturnih znamenitosti. V evropskem prostoru se težnje po združevanju naravne in kulturne dediščine že pojavljajo, predvsem zaradi težnje po celostnem upravljanju zavarovanih območij kot so krajinski, regijski in narodni parki.

Skladno s tem je v petem poglavju, ki je namenjeno predstavitvi dediščine na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje, uporabljen enoten termin – dediščina. Kulturna pokrajina Ljubljanskega barja s pestro geološko podlago in več tisoč letno poselitvijo je bogato prepredena z raznovrstno dediščino.

V šestem poglavju je predstavljen izbor petnajstih barjanskih območij, primernih za interpretacijo okolja. Za podrobnejšo analizo in študijo primera je izbrano porečje Iške. Predstavljeno je z različnimi interpretacijskimi orodji. Rdeča nit interpretacije okolja je reka. Iška z edinstvenimi hidrološkimi značilnostmi ter pokrajinsko pestrostjo porečja ponuja zelo širok nabor interpretativnih in izobraževalnih vsebin, ki obiskovalcem doslej še niso bile ustrezno predstavljene. »... *Glavna značilnost Iške je njena trojnost, saj na svoji kratki, vsega 29 km dolgi poti teče skozi globok Iški vintgar s skoraj prepadnimi stenami, po rodovitnem in s pitno vodo bogatem Iškem vršaju ter uravnanem in močvirnem Ljubljanskem barju, torej po treh povsem različnih pokrajinah* ...« Povsem na novo so avtorji razvili oziroma nadgradili več interpretacijskih orodij, bodisi klasičnih, bodisi računalniško podprtih. Med glavnimi so: učna pot, informativna tabla, e-lekcija, banka terenskih nalog, učilnica na prostem in brošura.

Vsebine so predstavljene z besedili, fotografijami, ilustracijami, starimi in novejšimi zemljevidi ter slikovnimi in zvočnimi posnetki. Interpretacijska orodja so namenjena različnim ciljnim skupinam. Učna pot z brošuro in informativnimi tablam je zaradi dolžine namenjena predvsem kolesarjem, še posebej družinam. Po različnih e-lekcijah najpogosteje posegajo osnovnošolci, srednješolci in tudi študenti. Didaktična navodila, priložena e-lekcijam, so namenjena njihovem vključevanju v pedagoški proces. Banka terenskih nalog je zasnovana tako, da si pred odhodom na terensko delo pripravite naloge, ki jih rešujete po poti. V procesu nastajanja je tudi učilnica na prostem, ki bo prvenstveno namenjena šolskim skupinam in družinam z otroki.

Knjigo je na pot med bralce pospremil predgovor direktorice Krajinskega parka Ljubljansko barje, gospe Barbare Zupanc, ki poudarja, da je končni rezultat interpretacije »... *sporočilo, ki ga bo prejemnik z lahkoto razumel, si ga zapomnil in upošteval v svojih nadaljnjih dejanjih* ...«, zato je »... *pričujoča monografija pomemben korak, da se tega začnemo zavedati* ...«.

Mateja Breg Valjavec

Rok Ciglič, Drago Perko, Matija Zorn (uredniki):

Digitalni prostor

GIS v Sloveniji 12

Ljubljana 2014: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 226 strani, ISBN 978-961-254-714-1

30. septembra 2014 je Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti oziroma njegova inštituta Geografski inštitut Antona Melika in Inštitut za antropološke in prostorske študije v sodelovanju z Oddelkom za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Zvezo geografov Slovenije in Zvezo geodetov Slovenije organiziral dvanajsti bienalni simpozij 'Geografski informacijski sistemi v Sloveniji' (več v rubriki Zborovanja). Ob tej priložnosti je pri Založbi ZRC izšla monografija z naslovom 'Digitalni prostor', kot dvanajsta številka monografske zbirke 'GIS v Sloveniji'. Dosedanje knjige v zbirki so imele takšen naslov kot spremljajoči simpozij, od tokratne številke pa bodo imele knjige različne naslove, skladne z nosilno temo. Zakaj ravno »digitalni prostor«? Vzrok je v razvoju tehnologije in pestre ponudbe digitalnih podatkov, zaradi katerih lahko uporabniki z GIS-i raziskujejo tako imenovan digitalni prostor čedalje bolj podrobno in z več vidikov.

Tokratna monografija vsebuje 19 znanstvenih in strokovnih poglavij ter je že dvanajsta v zbirki monografij, ki od leta 1992 bienalno predstavljajo vsakokratni presek dveletnega znanstvenega, strokovnega in pedagoškega dela na področju razvoja ter uporabe geografskih informacijskih sistemov (GIS) v Sloveniji. Število avtorjev (blizu petdeset) in njihova poklicna raznolikost dajeta vpogled v razmah tovrstnih